

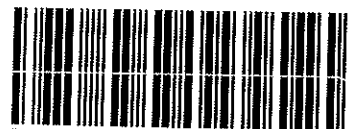
FYLKESMANNEN I FINNMARK

FINNMÁRKKU FYLKKAMÁNNI

TILSYNSRAPPORT

LOKALT ARBEID MED LÆREPLANER OG SKOLEBASERT VURDERING

Lebesby kommune – Kjøllefjord skole

Dokid. 13009145 (13/195-7)

TILSYNSRAPPORT - KJØLLEFJORD SKOLE

Innhold

<u>1</u>	<u>Innledning</u>	3
1.1	<u>Kommunen sitt ansvar</u>	3
1.2	<u>Overordnet formål med tilsynet</u>	3
1.3	<u>Lokalt arbeid med læreplanar</u>	4
1.4	<u>Skolebasert vurdering</u>	5
1.5	<u>Avgrensning av tilsynet</u>	5
<u>2.</u>	<u>Gjennomføring av tilsynet</u>	5
2.1	<u>Rettslig grunnlag for tilsynet</u>	5
2.2	<u>Tilsynsmetoden</u>	5
2.3	<u>Gangen i tilsynet</u>	6
<u>3.</u>	<u>Hva er kontrollert i tilsynet</u>	6
3.1	<u>Skoleeiers plikter i forbindelse med læreplanarbeidet</u>	6
3.1.1	<u>Skoleeiers system for å sikre forsvarlige lokale læreplaner</u>	7
3.1.2	<u>Skoleeiers rutiner for å påse at skolebasert vurdering blir gjennomført</u>	8
3.1.3	<u>Kvalitetssikre den planlagte fag- og timefordelingen</u>	10
3.2	<u>Skolens plikter i forbindelse med læreplanarbeidet</u>	11
3.2.1	<u>Planlagt fag- og timetallsfordeling</u>	11
3.2.2	<u>Rektors organisering av det lokale planarbeidet</u>	12
3.2.3	<u>Innholdet i lokale planer (årsplaner)</u>	13
3.2.4	<u>Skolebasert vurdering</u>	15
<u>4.</u>	<u>Pålegg om endring</u>	16
<u>5.</u>	<u>Anbefalinger</u>	16
<u>6.</u>	<u>Klageadgang</u>	16
	<u>Vedlegg:</u>	17
<u>1.</u>	<u>Oversikt over innsendt dokumentasjon</u>	17
<u>2.</u>	<u>Navn på deltakere i tilsynet</u>	
<u>3.</u>	<u>Kartleggings spørsmål</u>	19

1 Innledning

Tilsynsvirksomheten skal bidra til at barn og unge får oppfylt sine rettigheter til en likeverdig opplæring. Utdanningsdirektoratet er gitt i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet å forberede og organisere gjennomføringen av tilsyn med offentlig grunnopplæring i Norge.

Tema for dette tilsynet er læreplanverket, nærmere bestemt det lokale arbeidet med læreplan og skolebasert vurdering. Temaet reguleres i opplæringsloven (oppl.l.) av 17. juli 1998 nr. 61 § 2-2 om omfanget av grunnskoleopplæringen i tid, § 2-3 om innhold og vurdering i opplæringen, forskrift til opplæringsloven av 23. juni 2006 nr. 724 § 2-1 om skolebasert vurdering, § 3-1 fjerde og femte ledd om rett til vurdering og i Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06).

1.1 Kommunen sitt ansvar

Selv om opplæringsloven legger ansvaret på skoleledelsen og det pedagogiske personalet for den daglige gjennomføringen og etterlevelsen av de kontrollerte reglene, vil det være kommunen som har det overordnede ansvaret. Dette påpekes også ved at opplæringsloven § 13-10 om forsvarlig system for oppfølging av lovkravene, utgjør en del av de rettslige kravene som er gjenstand for gransking i dette tilsynet. Det er kommunen som skoleeier som må sørge for at skoleledelsen ved de kontrollerte skolene etterlever kravene og pliktene i loven, og at de tilbyr de tjenestene og aktivitetene som beskrives i loven. Selv om skolen har det daglige ansvaret for at lovkravene relatert til lokalt arbeid med læreplaner blir etterlevd og oppfylt, er det kommunen som er ansvarlig for at elevers rettigheter blir oppfylt og som derfor er adressat for eventuelle pålegg om endring i samsvar med opplæringsloven § 14-1 tredje ledd.

1.2 Overordnet formål med tilsynet

Lovregulering er ett av statens virkemidler for å styre samfunnet i en ønsket retning. Tilsynet skal kontrollere at lovgivers vilje realiseres slik denne er uttrykt i lov eller i medhold av lov. Dersom pliktene ikke overholdes, skal tilsynsmyndigheten pålegge endringer i praksisen hos skoleeier og/eller ved skolen.

Læreplanen er det styringsdokumentet som kanskje har størst betydning for skolens praksis, og som henvender seg direkte mot kjernen i skolens oppgave, det vil si mot skolens mål og innhold. Et tilsyn med det lokale arbeidet med læreplanen er således et sentralt virkemiddel for å få innsyn i og kontrollere hvordan lokale instanser ivaretar sine oppgaver og plikter i arbeidet med å planlegge, organisere, undervise og evaluere ut i fra læreplanen som referanseramme, og med en likeverdig opplæring for alle som siktemål. At det kan få alvorlige konsekvenser om det lokale arbeidet med læreplaner ikke skjottes etter forventningene, påpekes for eksempel gjennom følgende formulering i St.meld. nr. 31 (2007-2008)¹:

¹ S. 69

"... Det er imidlertid utfordringer knyttet til måten Kunnskapsløftet er utformet på. Læreplanene i Kunnskapsløftet har klare mål, men overlater mye av arbeidet med å legge opp undervisningen i tråd med målene til det lokale nivået. Dette kan føre til store variasjoner mellom kommuner og skoler i kvaliteten på de lokale planene, og dermed også innholdet i opplæringen."

Hovedformålet med tilsynet er å sikre at elevene får en likeverdig og tilfredsstillende opplæring i tråd med formålsparagrafens og læreplanens intensjoner uavhengig av hvor en bor i landet.

Hovedformålet med tilsynet innbefatter følgende delmål:

- at skoleeiere og skoler driver systematisk planleggingsarbeid som bygger på, videreutvikler og konkretiserer LK06
- at skolebasert vurdering kan virke som et grunnlag for utviklings-, planleggings- og undervisningsarbeid i skolen

1.3 Lokalt arbeid med læreplanar

Læreplanverket, som er hjemlet i opplæringsloven med tilhørende forskrifter, utfyller skolens plikter til innholdet i undervisningen i det enkelte fag og på de ulike klassetrinn (kvalitet), samt hvor mange undervisningstimer de forskjellige fagene skal ha (kvantitet). Skolene *skal* drive undervisning i tråd med de nasjonale læreplanene. Læreplanen er således et sentralt virkemiddel for at elevene skal få en tilfredsstillende opplæring og nå målene i opplæringslovens formålsparagraf.

Samtidig som Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06) er et regulerende og forpliktende dokument for skolen, er intensjonen at læreplanverket skal tilpasses, konkretiseres og anvendes skjønnsmessig. Skolen har derfor stor betydning for hvordan læreplaner blir omformet og videreutviklet lokalt. Læreplanen er ikke utformet som et ferdig dokument som kan implementeres i praksis, men må videreutvikles, omformes, operasjonaliseres og forankres lokalt.

LK06 representerer en endring sammenliknet med tidligere læreplaner. Den legger færre betingelser for hvordan undervisningen skal gjennomføres. Den tradisjonelle beskrivelsen av hvilket lærestoff en skal arbeide med på de ulike trinnene i de ulike fagene, samt omtale av arbeidsmetoder, er i LK06 erstattet med kompetansemål for fagene som elevene skal ha nådd ved utgangen av hovedtrinnene. Sammenliknet med tidligere læreplaner styrer LK06 dermed ved å formulere forventninger til resultat og i mindre grad ved å foreskrive hvordan undervisningen skal utformes. Hensikten er at skolen i større grad skal kunne tilpasse innhold, arbeids- og organiseringsformer til lokale og individuelle hensyn, med høyere måloppnåelse som resultat. Dette uttrykkes slik i St.meld. nr. 31 (2007-2008): *"Intensjonene i Kunnskapsløftet er at lokal dekomponering av målene i de nasjonale læreplanene og valg av lærestoff til disse målene skal bidra til tilpasset opplæring i tråd med lokale forhold og prioriteringer."* (s. 71)

1.4 Skolebasert vurdering

Hensikten med det lokale læreplanarbeidet er å gi læreplanen en lokal forankring gjennom videreutvikling og tilpasning. Dette krever at planleggingen kan gjøres på grunnlag av systematisk kunnskap om skolen. Det økte handlingsrommet i utformingen av undervisningen er derfor fulgt av et økt ansvar for vurdering og rapportering. Gjennom systematisk vurdering av eget arbeid, skal skoleeier og skoler kunne stake ut kurs og finne strategier for videre planleggings- og undervisningsarbeid. Det lokale planarbeidet må derfor knyttes tett til skolens ansvar for å gjennomføre skolebasert vurdering, samt skoleeiers ansvar for å se til at dette blir gjennomført, jf. forskrift til opplæringsloven § 2-1.

1.5 Avgrensning av tilsynet

Tilsynsrapporten gir ikke en helhetsvurdering av skoleeier og skolen. Rapporten omhandler bare resultat fra tilsynet på det temaet som her er valgt og gjennomført. Tilsynsmetoden er ikke designet for å vurdere den totale kvaliteten på dette området. Tilsynet avgrensner seg derfor til å vurdere regeletterlevelsen på det oppgitte området. Det er opp til den enkelte kommune og skole å bestemme hvordan opplæringen skal utformes, så lenge det er innenfor rammen av lov og forskrift.

2. Gjennomføring av tilsynet

2.1 Rettslig grunnlag for tilsynet

Etter opplæringsloven § 14-1 andre ledd har departementet hjemmel til å føre tilsyn med offentlige skoler. Denne retten er delegert til Fylkesmannen. Tilsynsmyndigheten skal ha tilgang til skoleanlegg og dokumentasjon.

2.2 Tilsynsmetoden

Tilsynet består av to hovedaktiviteter:

- i) Undersøkelse av praksis (hos tilsynsobjektene), og
- ii) Pålegg om korreksjon av lovstridige forhold.

Fylkesmannen utarbeider en tilsynsrapport for hver skole som har vært gjenstand for undersøkelser i tilsynet.

Tilsynet har vært gjennomført ved å hente inn og vurdere dokumentasjon, skriftlige redegjørelser og muntlige opplysninger.

Fylkesmannen konkluderer med om de rettslige kravene er oppfylt eller ikke. Hvis de rettslige kravene ikke er oppfylt, omtales dette som lovbrudd. I slike tilfeller gis pålegg. I tillegg opererer Fylkesmannen med anbefalinger.

- Pålegg er rettslig bindende krav til skoleeier om å gjøre visse endringer for å gjenopprette lovlig praksis. Hjemmel for pålegg om retting er opplæringsloven § 14-1 tredje ledd.
- Anbefalinger er råd fra Fylkesmannen som skoleeier ikke er rettslig forpliktet til å følge. Fylkesmannens anbefalinger gjelder endringer som etter vår vurdering vil styrke elevenes rettssikkerhet.

2.3 *Gangen i tilsynet*

- Varsel om tilsyn med pålegg om å sende inn redegjørelse og dokumentasjon til kommunen og skolene datert 25.03.2013
- Frist for dokumentasjon og utredning fra kommunen og skolene 20.04. 2013
- Åpningsmøte og intervju i skolens lokaler 07.06. 2013
- Varsel om vedtak og foreløpig rapport datert 23.08. 2013
- Frist for tilbakemelding på varsel om vedtak og foreløpig rapport 20.09. 2013
- Sluttmøte 26.09. 2013
- Endelig tilsynsrapport 10.10. 2013

3. Hva er kontrollert i tilsynet

3.1 *Skoleeiers plikter i forbindelse med læreplanarbeidet*

Kommunen skal, etter oppl. l. § 13-10 andre ledd, etablere et forsvarlig system som sikrer at alle lovens krav oppfylles. I forarbeidene² legges følgende føringer for skoleeiers system:

- Systemet skal være egnet til å avdekke eventuelle forhold som er i strid med lov og forskrift.
- Det forutsetter jevnlig resultatoppfølging og vurdering av om lovverket etterleves.
- Systemet skal sikre at det blir satt i verk adekvate tiltak for å gjenopprette lovlig tilstand dersom lovbrudd avdekkes.
- Skoleeierne står fritt til å utforme deres egne system som er tilpasset lokale forhold.

Disse minimumskravene skal knyttes til det lokale arbeidet med læreplanene. Dette innebærer at:

- det lokale arbeidet med læreplaner skal kvalitetssikres
- skolebasert vurdering blir jevnlig gjennomført
- den planlagte fag- og timefordelingen kvalitetssikres

² Ot.prp.nr. 55 (2003-2004)

Innholdet i minimumskravene blir beskrevet nedenfor.

3.1.1 Skoleeiers system for å sikre forsvarlige lokale læreplaner

Skoleeier har ansvar for at skolene lager og jobber etter lokale planer som ivaretar LK06. Skoleeier må derfor ha et system som sikrer at det utvikles lokale planer for opplæringen og at disse er i tråd med mål og prinsipper i LK06³, jf. oppl.l. § 13-10 annet ledd, smh. § 2-3 og forskriften § 1-1.

Videre må skoleeier påse at de lokale planene ivaretar elevens rett til å kjenne målene for opplæringen, hva som blir vektlagt i vurderingen av kompetansen og hva som er grunnlaget for vurdering, jf. forskriften § 3-1 fjerde og femte ledd⁴.

Rettslige krav

Skoleeier skal kunne dokumentere et system som sikrer at skolene utvikler eller har tilgang til lokale læreplaner for opplæringen som ivaretar mål og prinsipp i LK06.

Skoleeier skal innhente dokumentasjon fra skolen som gjør skoleeier i stand til å bedømme om de lokale læreplanene tilfredstiller kravene i læreplanverket og forskriften § 3-1, samt at skolene anvender planene i praksis.

Dokumentasjon og vurdering

I oversendt dokumentasjon fra Lebesby kommune ligger *Redegjørelse fra skoleeier, Plan for skolene i Lebesby kommune* (som inneholder bla. årshjul for rektorene og sjekkliste i forhold til opplæringsloven med utgangspunkt i oppl.l § 13-10) og *Årsmelding/vurdering for 2012/2013*.

Opplæringslovens § 13-10 stiller krav om at skoleeier skal ha et forsvarlig system som er egnet for å avdekke lovbrudd, samt sikre oppfølging.

På forsiden til *Plan for skolene i Lebesby kommune* står det at planen er revidert august 2010, og skal gjelde fra skolestart høsten 2010. Tilsynsmyndigheten har ikke fått tilsendt annen dokumentasjon som viser ny revidering av planen.

³ Innledning til trykket utgåve av LK06, s. 10: "Skoleeier (kommune, fylkeskommune eller annen skoleeier) er ansvarlig for at opplæringen er i samsvar med lov og forskrift, her under læreplaner. Læreplanene i fagene forutsetter at det konkrete innholdet i opplæringen, hvordan opplæringen skal organiseres og hvilke arbeidsmåter som skal brukes i opplæringen, bestemmes på lokalt nivå. For grunnskolen vil det i tillegg være en oppgave å fordele innhold mellom års trinn. Generell del, læringsplakaten og læreplanene for fag er grunnlaget for skolens planlegging av opplæringen. Skoleeier kan fastsette lokale læreplaner i fagene som ramme for den enkelte skoles videre arbeid med planer for opplæringen. Skoler og bedrifter må selv vurdere hvilken organisering og hvilke arbeidsmåter og metoder som er best egnet til å realisere innholdet i læreplanen for den enkelte elev, lærling og lærekandidat".

⁴ "Det skal vere kjent for eleven, lærlingen og lærekandidaten kva som er måla for opplæringa og kva som blir vektlagt i vurderinga av hennar eller hans kompetanse. Det skal og vere kjent for eleven kva som er grunnlaget for vurdering og kva som blir vektlagt i vurdering i orden og åtfærd. Skoleeigar har ansvaret for at eleven, lærlingen og lærekandidaten sin rett til vurdering blir oppfylt, jf. opplæringslova § 13-10 første ledd."

Gjennom intervju med skoleeier kommer det frem at Lebesby kommunen ikke har system og rutiner for å skaffe seg informasjon om arbeidet med lokale læreplaner. Lebesby kommune skal imidlertid starte opp arbeidet med å rullere de lokale læreplanene og etablere rutiner for å kvalitetssikre innholdet i disse.

De lokale årsplanene skal inneholde kompetansemålog nedbryting av disse til læringsmål, og målene skal videre være koblet til et innhold (lærestoff). Det er ikke utarbeidet en felles mal for Lebesby kommune som skal benyttes som utgangspunkt for alle planer. Det er ikke satt en skriftlig frist for ferdigstilling av planer. Planene leveres ikke til rektor, men legges på skolens felles dataområde. Tilsynet viser derfor at skoleeier har utfordringer når det gjelder å følge med om skolen anvender planene i praksis.

Fra foreløpig tilsynsrapport til endelig tilsynsrapport har kommunen sendt inn dokumentasjon som ivaretar rettskravet knyttet til forsvarlig system. Skolebasert vurderingsårshjul for skoleeier viser at det er laget rutiner for å kvalitetssikre innholdet i de lokale læreplanene, og frister for ferdigstilling av planene. Planene leveres til rektor og videre rapporteres til opplæringsjefen.

Fylkesmannens konklusjon

Lebesby kommune som skoleeier oppfyller de rettslige kravene knyttet til et forsvarlig system jf. Oppl.l. §13-10 annet ledd sammenholdt med § 2-3 (opplærings innhold), forskrift til opplæringsloven § 3-1 fjerde ledd og LK06.

3.1.2 Skoleeiers rutiner for å påse at skolebasert vurdering blir gjennomført

Skoleeier skal påse at skolene vurderer måloppnåelse i henhold til læreplanverket. Skoleeier er ansvarlig for at skolene jevnlig vurderer i hvilken grad organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen medvirker til å nå målene som er fastsatt i LK06, jf. oppl.l. § 13-10 annet ledd, smh. forskrift til oppl.l. § 2-1⁵.

⁵ Forskrift § 2-1: "Skolen skal jamleg vurdere i kva grad organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa medverkar til å nå dei måla som er fastsette i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Skoleeigaren har ansvar for å sjå til at vurderinga blir gjennomført etter føresetnadene."

Rettslige krav

1. Kommunen skal ha en skriftlig systembeskrivelse hvor følgende rutiner for gjennomføring av skolebasert vurdering inngår:
 - a. Skoleeier skal innhente skriftlig dokumentasjon fra skolen for å bedømme om vurderingen innholdsmessig tilfredsstillende i regelverket.
 - b. Kommunen skal ha rutiner for oppfølging av arbeidet med skolebasert vurdering, det vil si sette i verk nødvendige tiltak.
2. Skoleeier skal påse at vurderingen gjennomføres jevnlig, i det minste årlig.

Dokumentasjon og vurdering

I oversendt dokumentasjon ligger *Redegjørelse fra skoleeie, Plan for skolene i Lebesby kommune, Årsmelding/vurdering for 2012 og Virksomhetsplan - Kjøllefjord skole 2012/2013*.

Skoleeier skal ha en skriftlig systembeskrivelse som bl.a. gir rutiner for skolebasert vurdering. I *Plan for skolene i Lebesby kommune* finner vi *Årshjulet – Skolene i Lebesby kommune*, som beskriver ulike aktiviteter som skal gjennomføres til bestemte frister når det gjelder kartlegging og resultatoppfølging. I *Årshjulet til rektor* er også aktiviteter i forbindelse med skolebasert vurdering tatt med. Videre viser *Årsmelding/vurdering for 2012/2013* en vurdering av, og tiltak i forbindelse med skolens organisering og gjennomføring av undervisningen. Disse aktivitetene er kilder som kan gi kunnskap om tilstanden på skolene i Lebesby kommune, og som videre kan brukes i en skolebasert vurdering. I *Plan for skolene i Lebesby kommune* finner vi sjekklister for opplæringsloven. Det er en oversikt over temaer i opplæringsloven, med lovhenviende listet opp som en bestemmelse som skal sikres oppfylt. *Sjekklister for opplæringsloven* mangler en videre konkretisering av forventninger til denne, blant annet tiltak og frister.

Årsmeldingen kan være den skriftlige tilbakemeldingen til skoleeier som dokumenterer at den skolebaserte vurderingen er gjennomført, og som også gjør skoleeier i stand til å vurdere om den tilfredsstillende kravet i forskriften § 2-1.

Skoleeier i Lebesby kommune har fått *Årsmelding/vurdering 2012/2013* fra skolene. *Årsmelding/vurdering for 2012/2013* er i stor grad en oppsummering av gjennomførte aktiviteter og tiltak på skolene. Den gir blant annet en god oversikt over status når det gjelder elev-/personalopplysninger, økonomiske rammer, medvirkning og medbestemmelse, satsingsområder, kompetanseutvikling hos ansatte, læringsutbytte og miljøfaktorer. I tillegg blir det avslutningsvis i *Årsmeldingen/vurderingen 2012/2013* pekt ut en del utfordringer, satsingsområder og tiltak.

I *Kjøllefjord skoles virksomhetsplan* er skolens satsingsområder skissert og konkretisert med ansvar, tidsfrister og evaluering. Vi finner en årsplan over *Skolebasert vurdering*. Denne inneholder evalueringsansvar. Virksomhetsplanen inneholder krav til egenvurdering for lærere, og det beskrives at vurdering skal skje i forhold til egen praksis, utvikling og forbedring av undervisningen. Dette kan man identifisere som innholdselementene i skolebasert vurdering.

Fylkesmannens konklusjon

Lebesby kommune som skoleeier, oppfyller de rettslige kravene knyttet til et forsvarlig system jf. oppl.l. §13-10 annet ledd sammenholdt med forskrift til opplæringsloven § 2-1 (skolebasert vurdering) knyttet opp mot LK06.

3.1.3 Kvalitetssikre den planlagte fag- og timefordelingen

Skoleeier skal sikre at fag- og timefordelingen blir planlagt i henhold til forskriften. Dette kan gjøres enten ved at det utarbeides en fag- og timefordelingsplan på kommunenivå eller ved at skoleeier påser at dette gjennomføres som forutsatt på skolenivå gjennom jevnlig kontroll eller rapportering, for eksempel gjennom innhenting av fag- og timefordelingsplaner, jf. oppl.l. § 2-2 smh. forskriften § 1-1⁶.

Rettslige krav

Skoleeier skal ha et system for å sikre at fag- og timetallsfordelingen blir iverksatt i tråd med regelverket:

- ved oppdatering av obligatorisk fag- og timefordelingsplan på kommunenivå
- gjennom jevnlig rapportering av skolens fag- og timefordelingsplaner

Dokumentasjon og vurdering

Fylkesmannen har fått tilsendt *Redegjørelse fra skoleeier og fag- og timefordeling fra Kjøllefjord skole*.

Fag- og timefordelingsplanen vi har fått tilsendt fra Kjøllefjord skole, er å betrakte som rammen for fag- og timefordelingen .

⁶ Forskrift til oppl. § 1-1: "I grunnskolen skal opplæringa vere i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Læreplanverket for Kunnskapsløftet omfattar den generelle delen av læreplanen, prinsipp for opplæringa, læreplanane for faga og fag og timefordelinga."

Skoleleder ved Kjøllefjord skole har vært ansvarlig for utarbeidelsen av skolens fag- og timefordeling. Tilsynet viser at skoleeier gjennom dialog sikrer at skolene følger den kommunale fag- og timefordelingen.

Oppdatering av fag- og timefordeling på kommunalt nivå, eller kontroll/rapportering på utleggingen av timer i fag på trinn på skolen, skal sikre at minimumskravene blir fulgt. Tilsynet viser at skoleeier ikke har en felles kommunal fag- og timefordelingsplan. Vi kan ikke se at skoleeier i tilstrekkelig grad har sikret at fag- og timetallsfordelingen er i tråd med regelverket.

I e-post datert 02.10.2013 beskriver Lebesby kommune at de har justert fag og timefordelingsplanen for skolene, og bekrefter i dokumentet Skolebasert vurdering- Årshjul for skoleeier at skoleeier vil følge opp og sikre at elevene får korrekt timetall i fagene. Denne bekreftelsen sett i sammenheng med skoleeiers årshjul med beskrevne rutiner for kvalitetssikring, vurderes som tilstrekkelig for å sikre elevene riktig timetall.

Fylkesmannens konklusjon

Lebesby kommune oppfyller de rettslige kravene knyttet til kvalitetssikring (§13-10) av planlagt fag- og timefordeling slik at denne er i tråd med opplæringslovens § 2-2 sammenholdt med forskriftens § 1-1.

3.2 Skolens plikter i forbindelse med læreplanarbeidet

Skolen er pålagt en rekke oppgaver i forbindelse med det lokale læreplanarbeidet. Skoleeier har et overordnet ansvar for at skolene utfører sine lovpålagte plikter, jf. oppl.l. § 13-10 første ledd.

3.2.1 Planlagt fag- og timetallsfordeling

Skolene skal ha planlagt undervisning i de fag og med det timetall som fremgår av LK06, jf. oppl.l. §§ 2-2 og forskriften § 1-1.

Rettslige krav

Det totale timetallet for hvert hovedtrinn skal samsvare med timetallet som er satt for hvert fag i læreplanen.

Det er ikke tillat å flytte timer i norsk/engelsk/matematikk mellom hovedtrinnene.

Dokumentasjon og vurdering

Fra Kjøllefjord skole har vi mottatt *Redegjørelse fra skoleleder og skolens fag- og timefordeling*.

I redegjørelsen kommer det ikke frem når fag- og timefordelingsplanen sist ble revidert. Arbeidet med fag- og timefordelingsplanen er gjort av skoleledelsen ved Kjøllefjord skole. Timeplanleggingen blir gjort av undervisningsinspektør.

Vi fikk gjennom intervju kjennskap til at hver lærer sørger for å registrer timer som benyttes til stasjons- eller bolkeundervisning, og formidler dette til ledelsen.

Ved gjennomgang av den vedlagte fag- og timefordelingen fra Kjøllefjord skole kan vi se at denne ikke er i tråd med nasjonal fag- og timefordeling.

Vi finner at det ved Kjøllefjord skole er små avik mellom nasjonal fag- og timefordeling og den lokale planen. Dette gjelder spesielt i fagene norsk, matematikk og engelsk. I disse fagene er det ikke tillatt å flytte timer mellom hovedtrinnene.

I epost datert 02.10.2013 har vi fått oversendt planlagt timetall for fagene som oppfyller kravene i opplæringsloven § 2-2 sammenholdt med forskrift til oppl. § 1-1. Fylkesmannen fikk også oversendt en revidert plan for skolene i Lebesby kommune- Årshjul rektors arbeidsoppgaver, der det fremkommer at det skal være jevnlig rapportering fra Kjøllefjord skole når det gjelder den lokale fag- og timefordelingen.

Fylkesmannens konklusjon

Kjøllefjord skole har et planlagt timetall for fagene som oppfyller kravene i opplæringslovens § 2-2 sammenholdt med forskrift til oppl. § 1-1.

3.2.2 Rektors organisering av det lokale planarbeidet

Rektor skal ha rutiner for å kvalitetssikre at skolens arbeid er i tråd med gjeldende læreplaner, jf. oppl. § 2-3 fjerde ledd sammenholdt med forskriftens § 1-1.

Rettslige krav

Rektor skal ha rutiner for å kvalitetssikre skolens arbeid med læreplaner gjennom:

- enten felles maler for årsplaner og/eller tilsvarende periodeplaner eller kontroll av årsplaner og/eller tilsvarende periodeplaner
- å sikre at alle kompetansemålene på trinnet og hovedtrinnet blir dekket, enten ved at alle kompetansemålene for trinnet dekkes i løpet av året, eller ved at det samordnes mellom kolleger på høyere/lavere trinn om fordeling av kompetansemål.

Dokumentasjon og vurdering

Fylkesmannen har mottatt *Redegjørelse fra rektor og årsplaner i fagene matematikk, norsk, mat og helse og utdanningsvalg*.

Fylkesmannen konstaterer at Kjøllefjord skole arbeider med årsplanene. Malen for årsplanene er ikke lik for hele skolen, men skal være lik for hovedtrinnene. Skolen er delt inn i team for de ulike trinnene. Det samarbeides i teamene om årsplaner og for å sikre progresjon i fagene. Det utarbeides halvårsplaner/årsplaner i alle fag på alle trinn, og det stilles krav om ferdigstilling innen en gitt frist, som fremkommer av *Redegjørelsen fra rektor*. Planene skal lagres på felles dataområde, og er på denne måten tilgjengelige for alle i skolesamfunnet. Rektor kontrollerer at planene er utarbeidet til rett tid, og gir muntlig tilbakemelding/godkjenning.

Fylkesmannens konklusjon

Rektor ved Kjøllefjord skole har rutiner for å kvalitetssikre at arbeidet med lokalt læreplanarbeid er i tråd med gjeldende regelverk jf. oppl.l. § 2-3 fjerde ledd sammenhold med forskrift til oppl.l. § 1-1.

3.2.3 Innholdet i lokale planer (årsplaner)

Skolene skal utarbeide lokale læreplaner (årsplaner eller tilsvarende periodeplaner) som tilrettelegger for undervisning i henhold til prinsipper og mål i LK06, jf. oppl.l. § 2-3 fjerde ledd og forskriften §§ 1-1 og 3-1 fjerde ledd⁷.

Kunnskapsløftet stiller store krav til det lokale læreplanarbeidet. Årsaken er at Kunnskapsløftet ikke angir betingelsene for undervisningen, men mål på elevenes kompetanse og ferdigheter. Kompetansemålene kan være generelle og vage, og må operasjonaliseres. Kompetansemålene gir mål *for* læring, ikke mål *på* læring.⁸ Skolen skal lage den struktur for opplæringen som LK06 ikke gir. Denne strukturen skapes gjennom å knytte resultatmål til et innhold, det vil si hva som skal læres og når. Målet med strukturen i undervisningen er å sikre en progresjon, en rød tråd, i lærestoffet. Denne skal skolen selv utforme gjennom det lokale arbeidet med læreplaner.

⁷ § 2-3 fjerde ledd: "Undervisningspersonalet skal tilretteleggje og gjennomføre opplæringa i samsvar med læreplanar gitt etter lova her. Rektor skal organisere skolen i samsvar med første leddet og forskrifter etter tredje leddet og i samsvar med § 1-1 og forskrifter etter § 1-5."

Forskriften § 1-1: "I grunnskolen skal opplæringa vere i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Læreplanverket for Kunnskapsløftet omfattar den generelle delen av læreplanen, prinsipp for opplæringa, læreplanane for faga og fag og timefordelinga."

Forskriften § 3-1 fjerde ledd: "Det skal vere kjent for eleven, lærlingen og lærekandidaten kva som er måla for opplæringa og kva som blir vektlagt i vurderinga av hennar eller hans kompetanse. Det skal og vere kjent for eleven kva som er grunnlaget for vurdering og kva som blir vektlagt i vurdering i orden og atferd".

⁸ Sivesind, K. et.al. (2011). Kunnskap og læringsambisjoner for ungdom i seks land. Utdanningsdirektoratet.

Rettslige krav

Skolen skal ha årsplaner eller tilsvarende periodeplaner for fagene hvor:

- kompetansemålene er brutt ned/operasjonalisert i læringsmål eller tilsvarende beskrivelser av hva elevene skal kunne eller mestre, det vil si mål *for* læring
- læringsmålene er knyttet til et undervisningsinnhold
- kjennetegn på ulik grad av måloppnåelse er beskrevet, det vil si mål *på* læring, ikke nødvendigvis for alle kompetansemål, men i alle fall for grupper av kompetansemål

Dokumentasjon og vurdering

Vi har fått tilsendt *halvårsplaner/årsplaner i fagene norsk, matematikk, mat og helse og utdanningsvalg*. Det er også lagt ved eksempler på *arbeidsplaner*.

Årsplanene/halvårsplanene er laget etter ulike maler. I noen av planene er kompetansemålene brutt ned i læringsmål, og målene er videre knyttet til et undervisningsinnhold. Gjennom intervjuene får vi kunnskaper om at læreboka ikke betnyttes som standard- den styrer ikke undervisningen.

Et godt eksempel på en årsplan som oppfyller kriteriene er *Årsplanen i mat og helse* fra Kjøllefjord skole. Den er laget etter en mal som sikrer at kompetansemålene er brutt ned i læringsmål. Målene er videre knyttet til et undervisningsinnhold, i tillegg til at vurderingskriteriene er beskrevet.

Gjennom intervju kommer det frem at skoleledelsen legger føringer på enkelte temaer i årsplanen.

Det er gjennom utstrakt bruk av læringsmål, delmål, uttalte kriterier og forventninger til hva elevene skal kunne, i tillegg til ulike grader av måloppnåelse at elevene får kjennskap til hva som blir vektlagt i vurderingen.

På noen *arbeidsplaner* til elevene finner vi læringsmål. Disse blir ikke ytterligere konkretisert i kriterier eller delmål. Målene tydeliggjøres muntlig for elevene ved oppstart av time eller undervisningsøkt – gjerne ved å skrive dem på tavla eller ved å benytte målkort. Gjennom intervju kommer det fram at det arbeides med å lage tydelige og målbare læringsmål. Fagenes egenart preget dette arbeidet når det gjelder kriterier og mål.

Progresjon er viktig i et læringsperspektiv. Ved utskifting av personale eller ved at andre lærere overtar klasser, må det sikres at det er progresjon i faget. For å sikre dette arbeidet på Kjøllefjord skole samarbeides det på og mellom trinnene, og det innhentes informasjon fra de lærerne som hadde faget i fjor.

Vurderingskriterier blir ikke skissert skriftlig på barnetrinnet, kun gjort muntlig. Noen planer mangler måloppnåelse, og noen mangler vurderingskriterier knyttet opp mot måloppnåelsen.

Tilsynet viser at Kjøllefjord skole har ulik praksis for utarbeidelse av planer. De tilsendte planene synes ikke å oppfylle kravene til utarbeidelse av kompetansemål og læringsmål, med unntak av *mat og helseplanen*. Skolen må sørge for å kvalitetssikre planene, slik at de oppfyller de rettslige kravene.

Fylkesmannens konklusjon

Kjøllefjord skole har *ikke* utarbeidet lokale læreplaner (årsplaner eller tilsvarende periodeplaner) som tilrettelegger for undervisning i henhold til prinsipper og mål i LK06, jf. oppl. § 2-3 fjerde ledd og forskriften §§ 1-1 og 3-1 fjerde ledd.

3.2.4 Skolebasert vurdering

Skolene skal gjennomføre skolebasert vurdering hvor måloppnåelse i henhold til læreplanfestede mål blir vurdert, jf. forskriften § 2-1.

Rettslige krav

- Det skal være en skriftlig vurdering.
- Det skal gjennomføres jevnlig vurderinger, minimum hvert år.
- Vurderingen skal omhandle skolens arbeid når det gjelder organisering, tilrettelegging og gjennomføring av undervisning.
- Vurderingen skal omhandle hvorvidt skolens arbeid medvirker til å nå målene i LK06, det vil i det minste si en vurdering av måloppnåelse (nasjonale prøver/kartlegginger/eksamen o.l.), sett i sammenheng med analyser av skolens undervisnings- og læringsarbeid.
- Involverte parter ved skolen skal delta i analyse- og konklusjonsarbeidet, det vil si at ikke bare skoleledelsen, men også lærerne eller representanter for lærerne må delta gjennom å analysere resultater og utforme tiltak.
- Alle konklusjoner skal skriftliggjøres og kommuniseres til involverte parter og til skoleeier som grunnlag for beslutninger om oppfølgings- og utviklingstiltak.

Dokumentasjon og vurdering

Oversendt dokumentasjon er: *Redegjørelsen fra skoleeier og skoleleder, Plan for skolene i Lebesby kommune, Virksomhetsplanen- Kjøllefjord skole 2012/2013, Årsmelding/vurdering for 2012/2013.*

Skolebasert vurdering er organisering, tilrettelegging og gjennomføring av opplæringen.

Kjøllefjord skole rapporterer årlig til skoleeier gjennom årsmelding/vurdering. Tilsynsmyndigheten finner at skolen har hatt fokus på kartleggingsprøver og Nasjonale prøver, og oppgir i meldingen resultater og videre tiltak/ oppfølging. Eksempel på oppfølgingsstiltak er skolens satsing på "Lesebres" og "Mattebres", og på tilpasset opplæring for den enkelte elev.

Gjennom intervju får vi kjennskap til at personalet deltar i drøftingen rundt skolebasert vurdering og læreplanarbeidet. Dette blir skriftliggjort og kommunisert til de involverte partene som grunnlag for beslutninger.

Fylkesmannens konklusjon

Kjøllefjord skole gjennomfører skolebasert vurdering hvor måloppnåelse i henhold til læreplanfestede mål blir vurdert, jf. Forskrift til oppl.l. § 2-1.

4. Pålegg om endring

Slik det går fram av kapittel 3 gir Fylkesmannen følgende pålegg:

3.2 Skolens plikter i forbindelse med læreplanarbeidet

3.2.3 Innholdet i lokale planer (årsplaner eller tilsvarende)

1. Lebesby kommune skal sørge for at skolene har årsplaner eller tilsvarende periodeplaner for fagene hvor kompetansemålene er brutt ned/operasjonalisert i:
 - a. læringsmål eller tilsvarende beskrivelser av hva elevene skal kjenne til eller mestre.
 - b. kriterier for måloppnåelse/vurderingskriterier.

1. Anbefalinger

Fylkesmannen anbefaler Lebesby kommune å ta en gjennomgang av hva som ligger i begrepet skolebasert vurdering for å bidra til en felles forståelse av begrepet på alle nivå.

2. Klageadgang

Den endelige tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 bokstav b, og kan påklages til Utdanningsdirektoratet. Eventuell klage skal sendes til Fylkesmannen innen tre uker fra det tidspunktet underretning om vedtaket er kommet fram til kommunen som skoleeier, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Om utforming av klage, se forvaltningsloven § 32.

Vedlegg:

1. Oversikt over innsendt dokumentasjon

Vedlegg	Tittel
1	Tilstandsvurdering skoleeier
2	Tilstandsvurdering skoleleder
3	Plan for skolene i Lebesby kommune
4	Årsmelding/vurdering for 2012
5	Virksomhetsplan – Kjøllefjord skole 2012/2013
6	Årsplan i norsk 3.klasse Kjøllefjord skole
7	Årsplan i matematikk 3.klasse Kjøllefjord skole
8	Ukeplan 3. klasse Kjøllefjord skole
9	Årsplan mat og helse 6. trinn Kjøllefjord skole
10	Arbeidsplan 7. trinn Kjøllefjord skole
11	Årsplan 10. trinn norsk Kjøllefjord skole
12	Arbeidsplan 10. trinn Kjøllefjord skole
13	Kjennetegn på måloppnåelse 10.trinn Kjøllefjord skole
14	Vurderingsskjema norsk Kjøllefjord skole
15	Halvårsplan matematikk 10. trinn Kjøllefjord skole
16	Vurderingskriterier Kjøllefjord skole
17	Årsplan utdanningsvalg Kjøllefjord skole
18	Fag og timefordeling Kjøllefjord skole

Navn på deltaker i tilsynet:

Navn	Funksjon	Åpningsmøte	Sluttmøte	Annet
Kurt Eriksen	Skoleeier		X	Telefon-intervju
Anja Elvestad	Rektor Kjøllefjord skole	X	X	
Wenche Esperås	Lærer 3.trinn	X		
Solbjørg Pedersen	Lærer HK 6. trinn	X	X	
Ernst Nilsen	Lærer Naturfag 7. trinn	X	X	
Hanne Arnrup- Øyen	Lærer norsk 10. trinn			
Leif Pedersen	Lærer matematikk 10. trinn			
Elisabet Lyngedal	Utdanningsvalg 10.trinn	X	X	

Tilsynsteamet fra Fylkesmannen i Finnmark bestod av:

- Marianne Fjellheim Tilsynsleder
- Katharine Jakola Tilsynsmedarbeider
- Tor Sverre Hansen Observatør

1. Kartlegging

Intervjuene innbefattet noen kartleggingsspørsmål. Disse inngår ikke som en del av lovlighetskontrollen, men som et grunnlag for å få bredere informasjon og forståelsesgrunnlag for tematikken knyttet til lokalt arbeid med læreplanene. Følgende punkt oppsummerer resultatene av kartleggingsdelen:

- **Erfaringer med læreverkene – er det samsvar mellom læreverk og læreplan:**

Skoleeier legger ikke føringer for valg av læreverk. Ved innkjøp av bøker er det skoleledelsen og lærerne som velger ut sammen.

Skolen mener at det er relativt godt samsvar mellom læreverk og læreplan, men at det av og til er nødvendig å supplere med stoff fra flere verk/andre kilder for å dekke kompetansemålene godt nok. Noen verk har også operasjonalisert kompetansemålene til læringsmål, og de fleste nyere lærebøker referer nå til kompetansemål i læreplanverket.

Læreboka er en god støtte for lærerne, men ikke den som styrer undervisningen.

- **Spørsmål om tiltak for å heve kompetansen i lokalt arbeid med læreplaner:**

Ansatte på skolen har hatt kompetanseheving i enkelte fag i forbindelse med innføringen av LK06. De siste års kommuneøkonomi har ført til at kompetansehevingen ikke har vært så optimal som ønsket. Mye av kompetansehevingen i forbindelse med lokalt arbeid med læreplanen har skjedd gjennom erfaringsdeling og internskolering. Skole er også øvings-skole mottar lærerstudenter.

- **Spørsmål om læreplanen har endret måten en jobber på som lærer:**

LK06 er en oppskrift som følges, og de ansatte er blitt tryggere og flinkere ved at LK06 veileder dem. De må også være mer nøye i forhold til hvordan de vurderer. Det har ikke vært så store endringer når det gjelder måten undervisningen planlegges på.

- **Spørsmål om læreplanens funksjon som arbeidsverktøy:**

De ansatte opplever at det er et økt fokus på kompetansemål og det som skal læres, i stedet for det som skal gjøres. Det er mer konkret og mer målstyrt. Lærebøkene er mindre viktige nå enn før. Det er læreplanen som er arbeidsverktøyet, og dette har gjort undervisningen lettere.

- **Spørsmål om læreplanens relevans, omfang og nivå:**

De ulike fagplanene er veldig forskjellige. De ansatte opplever at enkelte kompetansemål er lagt på et for høyt nivå. Det er heller ikke alltid samsvar mellom omfanget av kompetansemål, og tiden som er satt av til hvert enkelt fag på de ulike trinnene. De ansatte mener det er for stor variasjon blant elevene når det gjelder nivå. Noen ansatte mener at de faste målene vanskeliggjør tilpassinger til enkelt elever. Målene kan være vanskelig å bryte ned, i tillegg til at målene ikke er systematisert fra år til år.

- **Spørsmål om hva som er de konkrete utfordringene knyttet til læreplanen i faget nå**

Lærerne beskriver at den største utfordringen er å ha nok tid til arbeidet med de ulike kompetansemålene i fagene, samt å kunne gi god nok tilpasset opplæring i møte med mangfoldet av elever.